

L'OPINIÓ

Any V-Número 362
Preu: 10 cèntims • BARCELONA • Diumenge, 31 de juliol de 1932

EL PLET DE L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGO, SIMPTOMATIC I TIPIC

Es lamentable, lamentable a tot ésser-ho, l'excepció que fa la Comissió d'Estatuts amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó, en privar que passi a la dependència de la Generalitat de Catalunya. El fet és típic per tots conceptes, car revela una manifesta desconeixença de la naturalesa de l'Arxiu, a l'entendre que una desconfiança en el nostre futur règim autonòmic.

Què és allò que ha induït els diputats de les Constituents a pronunciar-se contra els nostres desitjos que els arxius—a l'igual que les altres institucions de cultura radicades a Catalunya—siguin regides pels propis catalans? En el cas concret a què ens referim, ha estat el nom d'Aragó allò que els ha enganxat. Han cregut, alguns de bona fe, que nosaltres preteníem apropiarnos de tota la documentació històrica d'altres pobles peninsulars. L'argument ha estat explotat amb èxit a Aragó. Aquells que no tenen del passat sinó una idea vaguissima, han cregut que nosaltres teníem segregada en l'edifici de la Plaça del Rei, bona part de la glòria aragonesa... Amb un criteri semblant, preparam-nos a veure com dintre poc, certes entitats d'aquella regió demanem que sigui traslladat l'Arxiu a Saragossa. I com multitud de veus madrilenyes els ajudaran en la campanya.

La part més important de la documentació històrica guardada a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, ja referència al passat de Catalunya. La nostra antiga Generalitat hi té registrats els seus orígens. L'Arxiu és per a nosaltres quelcom d'indeclinable. Part principalíssima del nostre tresor històric. Hi ha, naturalment, peces que afecten tots els pobles que formaven el regne d'Aragó. Però aquest no és motiu suficient per a negar a Catalunya la custòdia d'aquesta part de patrimoni comú, al qual tenim tant o més dret que els altres: per la preponderància de Catalunya en la Corona medieval i pel fet de trobar-se ja en poder nostre.

Hi ha, encara, un altre aspecte tant o més lamentable en el plet de l'Arxiu, i és el de la desconfiança. Passem per les raons de la ignorància, però pel que no podem passar és que en la vigília de la nostra llibertat se'ns negui capacitat per a la direcció i custòdia d'un Arxiu. Quan reclamem tantes coses transcendents per a la vida de Catalunya, no deixa d'ésser còmic que se'ns negui aptitud per a una funció tan simple. O potser és la temença que essent l'Arxiu d'Aragó—segons creuen—nosaltres no tinguem per a ell l'afecte necessari?

Hem dit prou clarament que no és així. Però ni que així fos, ni que els documents de l'Arxiu no tinguessin per a nosaltres aquest interès formidable que tenen, l'Arxiu trobaria en els pressupostos catalans les consignacions necessàries a la seva atenció. Sobre això no admetem dubtes. La història moderna de Catalunya està tota basada en els esforços fets per la cultura. Són el nostre orgull i la nostra justificació.

Tots els visitants de Barcelona han pogut comprovar ara i abans, la diferència extraordinària, a favor nostre, que es nota en les dependències culturals de l'Estat i les dependents de les corporacions catalanes. Sovint, l'esforç de la ciutat ha hagut d'acudir en socors d'institucions que l'Estat dotava insuficientment. I això ens havia estat sempre unànimement reconegut.

A què vénen ara, doncs, aquestes objeccions? En quins fets podrien basar la seva desconfiança? El fet de negar els nostres drets a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, només pot venir de les prevencions dels aragonesos i dels valencians, als quals els han fet creure que nosaltres els espoliàvem en demanar l'Arxiu. Un fruit més de la campanya de calúmnies portada a terme pels nostres enemics.

Aquestes proves de desconeixement i de desconfiança, quan encara han d'ésser discutits al Parlament articles de l'Estatut tan importants com el de l'ordre públic i el de les finances, a nosaltres, catalans, ens fan molta pena.

EL PLET DELS RABASSAIRES, A MADRID

Manifestacions de Lluís Companys

Madrid, 30.—El senyor Companys fou interrogat pels periodistes sobre la reunió que celebraren ahir, a la nit, a l'Hotel Palace els ministres Finances i Agricultura amb els comissionats dels rabassaires de Catalunya.

El senyor Companys digué que les seves notícies eren que ahir, a la nit, no s'arribà a un acord. Tinc una darra esperança en les gestions que es faran a Barcelona pel diputat senyor Serra Moret, que marxà aquest matí en avió, i s'entrevistarà amb el President de la Generalitat, senyor Macià.

L'esperança és poc consistent, puix que la Generalitat no té facultats de Govern i els propietaris s'han col·locat en un estat d'intransigència i obcecació molt lamentable.

Es un problema que nosaltres veïem venir d'ençà de moltes setmanes.

La Unió de Rabassaires ha fet alguns viatges i ha tramès notes advertint al Govern el conflicte que podria produir-se seguint el procés creat pel mateix amb una orientació absolutament contradictòria de sentit i direcció confusa, jugant amb les esperances i anhels dels camperols.

Es publicà que dies passats el ministre d'Agricultura digué a la premsa diària que ja tenia la solució i que anava a publicar un decret a la Gasetta fa dues setmanes. Així mateix digué a alguns diputats de la minoria, i a mí mateix, el que no s'ha fet, i a més a més, en les darreres reunions, el ministre ha estat callat, abstingut i en actitud incomprensible.

Nosaltres ens donem compte de la gravetat i dificultat del problema i de la responsabilitat de Govern. Som

amants de la pau i defensors de l'ordre en un règim republicà, però trobem inconcebible la conducta seguida pel Poder públic, amb la qual no podem estar conformes de cap manera, puix que no se'ns pot obligar a deixar desamparats els camperols de Catalunya que estan carregats de raó.

AL MINISTERI D'AGRICULTURA

Madrid, 30.—El ministre d'Agricultura continuà, durant el dia d'avui, les conferències amb els representants dels rabassaires, sense que s'arribés a un acord. No s'ha facilitat cap nota referent sobre la reunió que celebraren ahir a la nit, al Palace, el senyors Carner i Domingo amb els rabassaires.

Aquesta nit surt el senyor Domingo cap a Barcelona, des d'on seguirà el viatge cap a Tarragona.

Un dipòsit clandestí de municions

Irún, 30.—La brigada d'obriers que treballa a les obres de neteja i reparació del Canal de Dumboa, una trobat una enorme quantitat de cartutxos de tots els calibres i tipus.

S'ha procedit a l'extracció dels cartutxos, i han omplert tres cistells dels que empren en les obres.

Es fan nombroses conjectures sobre aquesta troballa, però no és possible determinar, des d'ara, els que varen amagar tan important quantitat de municions.

L'ATUR GENERAL DE PARCERS I RABASSAIRES AL PENEDES

A Sant Sadurni d'Anoia s'han declarat en vaga tots els oficis i ha tancat el comerç.—El President de la Generalitat recomana seny i serenitat i confiança en les decisions de la Comissió Mixta presidida pel ministre d'Agricultura i amb assistència dels senyors Carner i Serra i Moret

Continua la vaga de parcers i rabassaires a la comarca del Penedès. Continua amb més intensitat que divendres.

L'aspecte que ofereix Vilafranca, però, és de tranquil·litat absoluta, com als altres pobles.

Forces de la guàrdia civil patrullen per la comarca. Hom parla de més detencions.

ELS DETINGUTS DEL PRIMER DIA

Els detinguts, tots joves de vint-i-quatre a vint-i-cinc anys, són: Josep Bertran Almirall, Josep Almirall Vendrell, Josep Valls Raventós, Pere Tarrida Torrens, Pere Bertran Bertran, Josep Vallès Baqués, Josep Rafols Vidal, Josep Joc Bruna, Salvador Milà Raventós, Pere Raventós Bertran i Magí Batlle Planas, que foren conduïts a l'Ajuntament de Vilafranca als calabossos del qual quedaren detinguts.

A darrera hora de la tarda foren detinguts a Castellví i portats a Vilafranca Pere Gallart Morató, Josep Ventura Inglada i Miguel Morató Ferrer.

Ha estat detingut també el regidor de l'Ajuntament de Torrelavid senyor Ramon Cols.

VAGA GENERAL DE TOTS ELS OFICIS A SANT SADURNI D'ANOIA

El nostre corresponsal a Sant Sadurni d'Anoia ens comunica que havent estat realitzades algunes detencions, entre els quals la del vicealcalde de Torrelavid hi ha hagut diverses manifestacions dels rabassaires i altres cultivadors del camp. Per a evitar desordres, s'hi ha concentrat un fort contingent de guàrdia civil.

També ens comunica el corresponsal que ahir es va declarar la vaga general de tots els oficis. La guàrdia civil patrulla pels carrers. Han estat sospeses les festes majors que havien organitzat per les barriades.

UNA NOTA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

El President de la Generalitat ha lliurat a la premsa la nota següent:

"L'agitació dels rabassaires començà per uns decrets ben intencionats del ministeri de Justícia que potser resollien la qüestió agrícola en altres terres de la República, però que a Catalunya, en voler-se adaptar als contractes de parcers i rabassaires, resultaven inadequats i inaplicables. Davant d'aquesta situació es publicaren altres decrets i aclariments que no podien satisfereix les aspiracions que els primitius decrets havien fet concebre entre els elements agricultors. La diversa interpretació que donaren els jutges de certes comarques a les esmentades disposicions produïren en altres, que es varen creure preterides, un estat d'agitació que es traduí en protestes i fets semblants. L'any passat, quan es presentà el primer conflicte dels rabassaires, la Generalitat dictà un laudat, que tothom coneix, el qual resolgué la greu qüestió aleshores plantejada, i és de doldre que d'aleshores ençà, passat un any, encara no s'hagi trobat una solució adequada.

Aquest any, en vista d'aquesta situació violenta vaig convocar a una reunió els representants dels propietaris i dels rabassaires a fi de trobar un acord i evitar els conflictes greus que es preveïen. Com no fos possible arribar a aquest acord, vaig creure convenient de fer un enquesta ben acurada, preparada i executada per tècnics i sobretot imparcial, en la qual fossin recollides les dades que servissin per a

Els veïns de Sans, que assistiren ahir a la inauguració del pont del carrer Vallespir, pel qual han estat maldant anys i anys i que veuen a la fi realitzada una millora considerable per a aquelles barriades obreres sempre oblidades, repetiran amb nosaltres:

EN L'ESQUERRA REPUBLICANA LA CIUTAT TE UNA GARANTIA DE BON GOVERN.

trobar una fórmula justa respecte al lliurament de la part de fruits als propietaris. No s'ha fet extensiva l'enquesta als arrendaments perquè totes les demandes relatives al seu pagament en metàl·lic foren perfectament resoltes de comú acord entre propietaris i rabassaires, davant un jutge corresponent. Com a prova de la bona disposició per part dels rabassaires, bastarà dir que alguns dels arrendataris que eren superior als de l'any 1914, es varen resoldre amb una reducció d'un cinc per cent.

Darrerament sembla que s'havia trobat una fórmula que resolvia el conflicte. Consistia aquesta fórmula en que el rabassaire lliurés no el 50 per cent de la part de fruits que corresponia al propietari, com havien fet alguns rabassaires per pròpia determinació, sinó el 80 per cent. Com que aquesta fórmula no va ésser aprovada, el ministre d'Agricultura ha reunit els propietaris de l'Institut Català de Sant Isidre, els rabassaires, i a més a més el senyor Carner, ministre de Finances, i el conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya. Aquesta comissió mixta que està reunida en els moments que redacta aquesta nota, no es sap que hagi arribat a un acord. Mentrestant, s'han produït fets greus que lamentem vivament. Aquests fets no són

prou clars per a poder-me donar una opinió concreta, per això no vull manifestar el judici que em mereixen certes mesures preses per a contenir aquest moviment. S'ha de doldre, però, que en aquestes circumstàncies no s'hagin donat als alcaldes totes aquelles facultats inherents al seu càrrec, amb les responsabilitats consegüents, i que només poden ésser suspeses en casos d'excepció.

Demano a tots el seny necessari per a esperar les deliberacions d'aquesta comissió mixta, presidida pel ministre d'Agricultura i amb l'assistència dels senyors Carner i Serra i Moret, en la qual tinc la confiança. En ella exposaran les parts interessades els seus punts de vista i cal esperar que s'obtinga un acord satisfactori. Cal tenir present, tant per rabassaires com per propietaris, que tota agitació i tot fet violent que es pugui produir han d'ésser en perjudici de la solució de concòrdia que pot resoldre el conflicte d'una manera justa i equitativa.

Mentrestant, la Generalitat segueix realitzant l'enquesta i quan sigui acabada, recolzada amb les dades concretes que s'hauran obtingut, donarà la seva opinió respecte la manera d'arreglar definitivament aquest plet".

(Segueix a la pàgina 4)

CORREU ALEMANY

ABANS I DESPRES DE LES ELECCIONS

VON SCHLEICHER
El ministre de la Guerra i principal inspirador de la política de von Papen

Des de fa temps, la situació no havia estat tan tranquil·la com en aquests darrers dies. El Partit nacional-socialista, si bé treurà el diumenge majoria, es guardarà prou de promoure cap revolució o de donar el cop d'Estat. El Govern actual no està per a bromes ni per a experiments d'aquesta mena. Les seves mesures enèrgiques, sobretot el fet de destituir els ministres republicans de Prússia i els regierungpraesident (governadors civils) de províncies, de filiació socialista, ha provocat la indignació dels elements republicans i democràtics, però aquesta era l'única manera de privar Hitler de donar el cop d'Estat. Amb un Govern socialista, Hitler s'hauria atrevit a tot. Amb el Govern d'ara, d'Hindenburg, els generals que l'envolten i l'exèrcit, no li queda altre remei que pactar-hi. Les destitucions dels darrers dies no han estat pas una concessió a Hitler, com han comentat els diaris estrangers, sinó un cop mestre del Govern. Amb la policia republicana, els 400.000 homes de Hitler s'haurien fet de mala manera; amb l'exèrcit no s'hi atreviran. La seva superioritat numèrica no els servirà de res, puix que contra el prestigi, la significació i l'autoritat de l'exèrcit no hi ha alemany capaç de lluitar-hi.

Si a Alemanya li arriba una dictadura no serà pas la de Hitler, sinó militar. Hitler serà tan sols l'instrument d'aquesta dictadura. Ultra això, si el deixen fer de dictador haurà d'avenir-se a una restauració monàrquica (i aleshores, també adéu dictadura!), que aquesta i no cap altra és la intenció dels generals Schleicher, Hammerstein i Sekt, en aquests moments els veritables senyors d'Alemanya i els inspiradors de tota la política del canceller von Papen.

Amb la sortida d'aquests generals en el poment oportú de recollir els fruits de l'agitació nacionalista, la política alemanya pren un aspecte insospitat. Alemanya no evoluciona cap a un feixisme de tipus italià, per més que superficialment ho sembli, sinó que a grans passes torna a ésser la d'abans de la guerra.

Berlín, 2 juliol.

T.